

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-021-02/2013

P/13/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/083 – Funkcjonowanie grupy kapitałowej PKP.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	1. Rafał Sowa, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87703 z dnia 30 września 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	CS Szkolenie i Doradztwo Sp. z o.o. ¹ ; ul. Minerska 16, 04-506 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Mamiński, Prezes Zarządu ² . (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność Spółki, w kontrolowanym okresie⁴ mimo stwierdzonych nieprawidłowości polegających na:

- znacznym przeszacowaniu przychodów w planie na rok 2010,
- nieosiągnięciu w latach 2010-2011 zaplanowanego zysku.

W roku 2010 Spółka osiągnęła⁵ [...].

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując ocenę NIK wzięła pod uwagę, iż Spółka posiadała strategię działalności, zgodne z przyjętymi krajowymi dokumentami dotyczącymi polityki transportowej i strategiami Spółek Grupy PKP⁶. Ponadto [...]⁷.

Uwagi NIK dotyczyły braku procedur dokonywania zakupów przez Spółkę oraz stwierdzonych, w wyniku audytu⁸, nieprawidłowości przy realizacji projektów szkoleniowych dofinansowanych ze środków UE.

¹ Dalej także „Spółka”.

² Pan Krzysztof Mamiński jest Prezesem Zarządu Spółki od 1 sierpnia 2013 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Okres objęty kontrolą to lata 2010-2013 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych).

⁵ NIK Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.) w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.).

⁶ Takie jak: Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku (dalej Master Plan); Strategia Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.); Strategia dla Transportu Kolejowego do roku 2013 i Strategia Grupy Kapitałowej PKP na lata 2012-2015.

⁷ W przypadku pojawienia się w tekście lub przypisach oznaczenia [...] należy rozumieć, iż z tekstu zostały usunięte dane, które stanowią tajemnicę przedsiębiorcy w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), które zostały usunięte na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.).

⁸ Audyt przeprowadziła, na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, firma UFIN Biuro Audytorskie i Rachunkowe Sp. z o.o. Grupa FINANS-SERWIS.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wypracowanie i realizacja strategii oraz wieloletnich planów działalności

Opis stanu faktycznego

1.1 „CS Szkolenie i Doradztwo” Sp. z o.o. została zawiązana aktem notarialnym nr 2543/2000 z dnia 22 grudnia 2000 r., na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1995 r. o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe”⁹ oraz art. 8 i art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie koleje Państwowe”¹⁰ i ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych¹¹. Udziałowcami Spółki, wg stanu na dzień 28 listopada 2013 r., byli: Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Finansów (30952 udziałów o łącznej wartości 15 476 tys. zł) i PKP S.A. (10 518 udziałów o łącznej wartości 5 259 tys. zł). Podstawowym przedmiotem działania Spółki, zgodnie z jej aktem założycielskim, było prowadzenie na rzecz PKP S.A. i spółek z udziałem PKP (PKP S.A.) szeroko rozumianych usług szkoleniowych. W wyniku zmian wprowadzonych do aktu założycielskiego przedmiotem działalności Spółki są usługi szkoleniowe oraz inne usługi¹².

W kontrolowanym okresie Spółka posiadała:

- Strategię rozwoju Spółki CS Szkolenie i Doradztwo na lata 2009-2013 oraz Program Finansowo Ekonomiczny Restrukturyzacji Spółki,
- Strategię działalności Spółki CS Szkolenie i Doradztwo na lata 2013-2015.

(dowód: akta kontroli str. 6, 809-830)

1.1.1 Strategia rozwoju Spółki CS Szkolenie i Doradztwo na lata 2009 – 2013 oraz Program Finansowo Ekonomiczny Restrukturyzacji Spółki zostały sporządzone w 2009 r. przez firmę BAA Polska Sp. z o.o., na zlecenie Spółki, w związku z wnioskiem członków Zarządu PKP S.A.¹³ dotyczącym opracowania wieloletniej strategii (3-5 letniej) funkcjonowania i rozwoju Spółki ukierunkowanej na wzrost jej wartości i uwzględniającej koncepcję prywatyzacji Spółki.

(dowód: akta kontroli str.7-8)

Były Prezes Zarządu Spółki H. Pawłowski¹⁴ wyjaśnił, że zlecenie opracowania strategii firmie zewnętrznej wynikało z faktu opracowania przez BAA Polska Sp. z o.o. analizy funkcjonowania, obejmującej zarówno CS Szkolenie i Doradztwo jak i Spółki Natura Tour, przez podmiot nie związany ze spółkami kolejowymi. Pierwotnie bowiem PKP S.A. miało koncepcję połączenia Spółki CS Szkolenie i Doradztwo z Natura Tour Sp. z o.o. (prowadzącą ośrodki wypoczynkowe PKP)¹⁵. Ponadto opracowanie dokumentu strategicznego wykraczało poza obszar działalności komórki organizacyjnej Spółki ds. planowania i analiz ekonomicznych. Wykonana przez firmę BAA Polska Sp. z o.o. analiza wykazała, że możliwym do przeprowadzenia i zalecanym jest połączenie Spółki z PLK.” W sporządzonym raporcie konsolidacji Spółki z Naturą Tour Sp. z o.o., firma BAA wykazała zagrożenia dla CS Szkolenie i Doradztwo związane z: brakiem możliwości zwiększenia skali szkoleń specjalistycznych z użyciem symulatora, zahamowanie, a nawet spadek przychodów ze sprzedaży usług szkoleniowych (obniżenie

⁹ Dz. U. nr 95, poz. 474 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 84, poz. 948 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2013 r. poz. 1030.

¹² Np. takie jak: świadczenie usług hotelowo-gastronomicznych, wynajem nieruchomości na rachunek własny, prowadzenie obiektów krótkotrwalego zakwaterowania, introligatorstwo, wydawanie książek i inne.

¹³ Nr2253/KPW-mb-4410/08 z 20 października 2008 r.

¹⁴ Pan H. Pawłowski był Prezesem Zarządu Spółki od 1 lipca 2001 r. do 27 lipca 2009 r.

¹⁵ Firma BAA Polska Spółka z o.o. opracowała również raport w sprawie konsolidacji Spółek CS Szkolenie i Doradztwo i Natura Tour.

wiarygodności Spółki), brak możliwości rozwoju oferty szkoleniowej w kierunkach zgodnych z trendami rynku.

Strategia rozwoju Spółki „CS Szkolenie i Doradztwo na lata 2009-2013 określała między innymi: pozycję Spółki na otwartym rynku szkoleniowym oraz perspektywy jej rozwoju, portfel klientów Spółki i kierunki specjalizacji, stosownie do ich wymagań, uwarunkowania związane z implementacją przez Polskę dyrektyw UE, alians kapitałowy z PKP PLK S.A.¹⁶, konieczność oddłużenia Spółki, prognozowane wyniki finansowe Spółki w czterech wariantach¹⁷ (dotyczących oddłużenia Spółki i aportu nieruchomości do Spółki).

Strategia nie zawierała harmonogramu jej realizacji.

W opracowanym w maju 2009 r. „Programie finansowo ekonomicznym restrukturyzacji Spółki” określono podstawowe założenia i uwarunkowania prawne do restrukturyzacji Spółki wg jednego ze sposobów określonego w ww. Strategii oraz podstawowe założenia do kalkulacji efektów finansowo ekonomicznych dla tego sposobu.

(dowód: akta kontroli str. 9-122,123-130, 929-931,970)

Powyższa Strategia została przyjęta przez Zarząd Spółki 24 lutego 2009 r.¹⁸ oraz pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą Spółki 27 lutego 2009 r.¹⁹ Strategia została przedstawiona Nadzwyczajnemu Zgromadzeniu Wspólników Spółki²⁰, które nie zatwierdziło samej Strategii, ale w związku z jej opracowaniem wyraziło zgodę na dalsze funkcjonowanie Spółki na podstawie art. 233 ksh. Jak wyjaśnił były Prezes Zarządu H. Pawłowski, Strategia rozwoju Spółki zawierała cztery warianty jej dalszego funkcjonowania, przy czym Zarząd oczekiwał na decyzję kierunkową dotyczącą przyjęcia jednego z wariantów w formie uchwały Wspólnika, która nie została podjęta. Właściciel chciał realizować działania przewidziane w Strategii bez podejmowania jednoznacznych decyzji dotyczących majątku Spółki (w tym przeniesienia na własność Spółki nieruchomości w Warszawie – siedziby Spółki). W związku z brakiem decyzji Właściciela odnośnie wyboru jednego z wariantów zaproponowanych w Strategii Zarząd nie opracował harmonogramu jej realizacji.

(dowód: akta kontroli str.123-130, 131-138, 142, 971-972)

W październiku 2010 roku PKP PLK wystąpiła do PKP S.A. z wnioskiem dotyczącym przejęcia udziałów w Spółce CS Szkolenie i Doradztwo, po wyposażeniu Spółki przez PKP S.A. w niezbędny majątek (nieruchomość przy ul. Minerskiej 16) oraz pokryciu całej straty bilansowej Spółki. Przedmiotowe przejęcie, jak wyjaśnił Dyrektor Zarządzający ds. Prywatyzacji PKP S.A., zostało uzależnione od uzyskania przez Spółkę CS Szkolenie i Doradztwo dodatniego wyniku finansowego w roku 2010, bez straty na podstawowej działalności gospodarczej, przygotowanie "Planu naprawczego na lata 2011-2013", zakładającego osiągnięcie przez Spółkę zysku oraz ustabilizowanie się w roku 2011 sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki (osiąganie dodatnich wyników finansowych).

W dniu 10 lutego 2011 r., realizując zapisy Strategii, Spółka razem z PLK złożyły wniosek do Zarządu PKP S.A. o rozpoczęcie działań związanych z powiązaniem kapitałowym obu Spółek, na warunkach jak we wniosku z października 2010 r. Zarząd PKP S.A. podtrzymał swoje wcześniejsze stanowisko w sprawie kryteriów umożliwiających podjęcie decyzji o połączeniu kapitałowym Spółek. Warunki nie zostały spełnione, ponieważ rok 2010 Spółka zamknęła stratą netto w wysokości blisko 1,5 mln zł, a rok 2011 stratą w wysokości ponad 920 tys. zł.

¹⁶ [...].

¹⁷ [...].

¹⁸ Uchwała nr 4/2009

¹⁹ Uchwała nr 3/2009

²⁰ w dniu 5 czerwca 2009 r.

Dyrektor Zarządzający ds. Prywatyzacji PKP S.A. poinformował też, że brak przesłanek uzasadniających opłacalność ekonomiczną takiej inwestycji był powodem dla którego PKP S.A. nie przekazała Spółce CS Szkolenie i Doradztwo nieruchomości przy ul. Minerskiej.

W związku z faktem, że nie zostały spełnione warunki, na jakich PLK była zainteresowana przejęciem udziałów w kontrolowanej Spółce, do powiązania kapitałowego nie doszło.

(dowód: akta kontroli str. 148-149)

1.1.2 Strategia działalności Spółki CS Szkolenie i Doradztwo na lata 2013-2015, opracowana we własnym zakresie przez Spółkę, przyjęta została przez Zarząd Spółki 6 września 2013 r.²¹, pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą Spółki 25 września 2013 r.²² oraz zatwierdzona przez PKP S.A., jako współnika i użytkownika udziałów w Spółce, 15 października 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 183-185)

Przedmiotowa Strategia zawierała opis obecnej sytuacji Spółki, diagnozę problemów, opis stanu docelowego, wskaźniki oceny działalności Spółki, oraz harmonogramy działań do podjęcia w obszarze handlu, struktury organizacyjnej i zatrudnienia, wdrażania inicjatyw w zakresie finansów oraz IT. Do listopada 2013 r. Spółka zrealizowała lub rozpoczęła realizację działań związanych m.in.: z optymalizacją zatrudnienia, aktywizacją działu marketingu, utrzymaniem kluczowych klientów i pozyskiwaniem nowych, a także uzgodnieniem nowej stawki czynszu za wynajmowane od PKP S.A. nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 150-182)

1.2 Spółka nie dokonywała zmian Strategii na lata 2009-2013. Spółka realizowała te zadania określone w ww. Strategii, które dotyczyły zmniejszenia kosztów działalności operacyjnej (redukcja zatrudnienia, pozyskanie majątku niezbędnego do prowadzenia działalności), zwiększenia przychodów (opracowywanie nowych szkoleń, pozyskiwane środków z UE) i prywatyzacji Spółki przez połączenie kapitałowe z PKP PLK.

(dowód: akta kontroli str. 9-122, 150-189, 599-777)

1.3 Realizowane Programy Naprawcze oraz przyjęte przez Spółkę Strategie wpisywały się w cele określone programami rządowymi dotyczącymi polityki transportowej oraz strategią funkcjonowania Grupy PKP²³ w zakresie dotyczącym organizacji szkoleń dla pracowników spółek Grupy PKP i koncepcji prywatyzacji Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 6)

1.4 Opracowanie Strategii Rozwoju Spółki „CS Szkolenie i Doradztwo na lata 2009 - 2013 oraz Programu Finansowo Ekonomicznego Restrukturyzacji Spółki zostało zlecone BAA Polska Spółka z o.o., po przeprowadzeniu zapytania wśród trzech firm²⁴. W Spółce nie opracowano pisemnych procedur dotyczących zakupów. Prezes Spółki K. Mamiński wyjaśnił, że Spółka stosowała zasadę przejrzystości, uczciwej konkurencji i równego traktowania podmiotów przeprowadzając, w przypadku zamówień powyżej 20 tys. zł, rozeznanie rynku poprzez wysłanie zapytań o cenę do co najmniej trzech podmiotów oraz umieszczenia zapytania na stronie internetowej Spółki i w jej siedzibie. Za [...].

(dowód: akta kontroli str. 190-195, 779, 975-976)

²¹ Uchwała nr 23/2013

²² Uchwała nr 14/V/2013

²³ „Strategią dla transportu kolejowego do roku 2013”, „Master planem dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku”, „Polityką Transportową Państwa na lata 2006 – 2025”, „Strategią Rozwoju Transportu do 2020r. (z perspektywą do 2030 r.)”

²⁴ Przedstawiona przez firmę BAA oferta była najtańsza, spośród trzech złożonych i z najkrótszym terminem realizacji.

Działania związane z wdrażaniem strategii oraz planów naprawczych nie były przedmiotem audytu lub kontroli instytucji zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 536, 966, 983)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na fakt, iż opracowana w roku 2009 Strategia rozwoju Spółki na lata 2009-2013 nie została formalnie przyjęta przez Zgromadzenie Wspólników Spółki. Oznacza to, iż do października 2013 r. Spółka nie posiadała zatwierdzonej do realizacji strategii działania. Ponadto Strategia ta nie zawierała harmonogramu jej realizacji.

Zaznaczyć należy jednak, że Spółka podjęła działania wynikające z tej Strategii, w tym dotyczące restrukturyzacji Spółki (sprzedaż nieruchomości w Katowicach w celu uregulowania zobowiązań) i koncepcji jej połączenia z PKP PLK S.A.

Ponadto uwagi NIK dotyczą braku w Spółce procedur dokonywania zakupów. Ich opracowanie, zdaniem NIK, byłoby celowe dla zapewnienia stosowania jednolitych zasad przy dokonywaniu przez Spółkę zakupów.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja rocznych planów rzeczowych i finansowych oraz pozyskiwanie i wykorzystywanie środków finansowych z Unii Europejskiej

Opis stanu
faktycznego

2.1 Roczne plany finansowo-rzeczowe Spółki [...].

(dowód: akta kontroli str. 196-250,251-252)

W latach 2010-2013 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych)²⁵ Spółka [...].

(dowód: akta kontroli str. 254, 257-259, 920-928)

Były Prezes Zarządu H. Pawłowski wyjaśnił, że Spółka nie generowała takiego zysku na działalności, żeby móc opłacać wszystkie swoje zobowiązania. Ponadto w umowie Spółki było zawarte zobowiązanie Wspólnika do przeniesienia własności ośrodków szkoleniowych, na rzecz Spółki i konwersji tego zadłużenia (zobowiązań z tytułu czynszu dzierżawnego) na udziały w Spółce. Gdyby PKP S.A. wywiązała się z tego zadania to zobowiązania w tej wysokości nigdy by nie powstały. Ponadto zobowiązanie do konwersji zadłużenia z tytułu dzierżawy ośrodków szkoleniowych na udziały w Spółce wynikało też z przejętego przez Zgromadzenie Wspólników „Planu Naprawczego Spółki na lata 2004 – 2006”. W okresie 2010 r. do połowy 2013 r. Spółka zapłaciła PKP S.A z tytułu dzierżawy ośrodków w Warszawie i Krakowie kwotę 5 286,25 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 532, 886-901, 971)

2.2 Realizacja rocznych planów rzeczowo finansowych.

2.2.1 W 2010 r. plan wykonano w wysokości: przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi 10 119,9 tys. zł tj. 69,7% planu (14 513,6 tys. zł), koszty działalności operacyjnej 12 011,2 tys. zł tj. 83,7% (14 352,6 tys. zł) i strata 1 453,7 tys. zł (planowany zysk: 105,4 tys. zł).

Przychody od jednostek powiązanych²⁶ wyniosły 4 776,2 tys. zł, a od pozostałych jednostek 5 343,7 tys. zł.

²⁵ Czynności kontrolne zostały zakończone 20 grudnia 2013 r.

W strukturze kosztów działalności operacyjnej w roku 2010 największe pozycje dotyczyły wynagrodzeń 4 893,1 tys. zł tj. 40,7% kosztów oraz usług obcych 3 921,7 tys. zł tj. 32,7% kosztów, w tym czynsz dzierżawny nieruchomości od PKP S.A. 1 522,6 tys. zł tj. 38,8% kosztów usług obcych,

(dowód: akta kontroli str. 196-205, 269, 278)

W sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki w roku 2010 jako przyczynę nie wykonania planu podano m.in.:

- malejący portfel zamówień na usługi świadczone przez Spółkę – brak pełnej realizacji zawartych porozumień ze Spółkami Grupy PKP (przychód niższy o 839,3 tys. zł od planowanego). Spadek zamówień z Grupy PKP związany był z prowadzonymi działaniami restrukturyzacyjnymi w tych Spółkach (min. w PKP Cargo i PKP Intercity), oraz wdrażaniem przez nie programów oszczędnościowych (w tym ograniczania wydatków na cele szkoleniowe),
- spadek dochodów spoza Grupy PKP związany był z realizacją projektów dofinansowywanych z EFS-u (dwa złożone wnioski zostały rekomendowane przez PARP²⁷ do dofinansowania w 2010 r. ale umowa została zawarta dopiero w roku 2011, a nie jak planowano w 2010 r.).

Zmniejszenie kosztów w stosunku do planu wynikało z:

- nierozpoczęcia planowanych szkoleń (EFS),
- renegotjacji umów (ochrona, najem lokali w Katowicach, usługi telekomunikacyjne),
- zmniejszenia zatrudnienia w II połowie roku 2009 (12 osób) i w I kwartale 2010 r. (2 osoby).

(dowód: akta kontroli str. 304-308)

2.2.2 W 2011 r. plan wykonano w wysokości: przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi 10 358,0 tys. zł tj. 96,3% planu (10 753,6 tys. zł) koszty działalności operacyjnej 11 364,5 tys. zł tj. 106,0% planu (10 717,9 tys. zł) i strata 926,5 tys. zł (planowany zysk: 65,8 tys. zł).

Przychody od jednostek powiązanych wyniosły 4 294,7 tys. zł, a od pozostałych jednostek 6 186,1 zł.

W strukturze kosztów działalności operacyjnej w roku 2011 największe pozycje dotyczyły: wynagrodzeń 4 772,4 tys. zł tj. 42,0% kosztów oraz usług obcych 3 234,3 tys. zł tj. 28,5% kosztów, w tym czynsz dzierżawny nieruchomości od PKP S.A. 1 437,5 tys. zł, tj. 44,4% kosztów usług obcych.

(dowód: akta kontroli str. 210, 376, 385)

W sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki w roku 2011 jako przyczynę nie wykonania planu podano m.in.:

- spadek przychodów w I półroczu ze strony Grupy PKP (w tym wstrzymanie realizacji przez PKP PLK S.A. zamówień na usługi dotyczące wdrażania systemu informatycznego SAP),
- brak uregulowań prawnych dotyczących szkoleń zawodowych, co spowodowało, że szkolenia te rozpoczęto w IV kwartale 2011 r.,
- korektą przychodów z lat poprzednich związaną z rozliczeniem projektu przez PARP.

Zwiększenie kosztów w stosunku do planu wynikało z rozpoczęcia planowanych szkoleń z EFS.

(dowód: akta kontroli str. 436, 441)

²⁶ Z Grupy PKP.

²⁷ Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

2.2.3 W 2012 r. plan wykonano w wysokości: przychody 11 737,1 tys. zł tj. 99,6% planu (11 786,2 tys. zł), koszty 11 210,9 tys. zł, tj. 97,9% planu (11 446,7 tys. zł) i zysk 431,2 tys. zł, tj. 101,5% planu (425,0 tys. zł).

Przychody od jednostek powiązanych wyniosły 4 926,7 tys. zł, a od pozostałych jednostek 6 810,4 zł.

W strukturze kosztów działalności operacyjnej w roku 2011 największe pozycje dotyczyły: wynagrodzeń 4 808,2 tys. zł, tj. 42,9% kosztów oraz usług obcych 3 587,1 tys. zł, tj. 32,0% kosztów, w tym czynsz dzierżawny nieruchomości od PKP S.A 1 523,1 tys. zł, tj. 42,5% kosztów usług obcych.

(dowód: akta kontroli str. 239, 483, 489)

Analiza wyników finansowych Spółki wykazała, że w roku 2012, w porównaniu do roku 2010: przychody spółki ze sprzedaży i zrównane z nimi wzrosły o 16,0%, zmalały koszty działalności operacyjnej o 6,7%. W strukturze przychodów wzrosły przychody ze sprzedaży produktów (szkoleń, zakwaterowania, wynajmu powierzchni) o 21,6%. W strukturze kosztów zmniejszyły się koszty wynagrodzeń o 1,7%.

Na dzień 30 czerwca 2013 r. Spółka osiągnęła przychód ze sprzedaży w wysokości 4 870,7 tys. zł, w tym od jednostek powiązanych 2 237,9 tys. zł, natomiast koszty działalności operacyjnej wyniosły 5 988,9 tys. zł. Wynik finansowy za I półrocze 2013 r. wyniósł -1 073,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 253)

Prezes Spółki K. Mamiński wyjaśnił, że przyczyną straty w połowie roku 2013 były ograniczenia w wydatkach firm na szkolenia związane z niskim wzrostem gospodarczym, realizacja przez spółki Grupy PKP szkoleń wewnątrzzakładowych oraz zakończenie szkoleń realizowanych w ramach EFS.

(dowód: akta kontroli str. 964-965)

W latach 2010-2012 nastąpił spadek zobowiązań przeterminowanych Spółki z 81,6 tys. zł (w tym 7,4 tys. zł wobec spółek z grupy PKP) w 2010 r. do 18,1 tys. zł (w tym 5,9 tys. zł wobec spółek z grupy PKP) na koniec 2011 r.²⁸ W roku 2012 i 2013 zobowiązania przeterminowane nie występowały.

Nastąpił również spadek należności z 3 737,3 tys. zł na koniec 2010 r., (w tym przeterminowane 323,7 tys. zł, od spółek Grupy PKP 48,0 tys. zł), do 1 005,0 tys. zł na koniec 2011 r. (w tym przeterminowane 187,5 tys. zł, od spółek Grupy PKP 43,8 tys. zł). Na koniec roku 2012 należności wyniosły 832,2 tys. zł, w tym przeterminowane 113,7 tys. zł. Nie wystąpiły należności przeterminowane od spółek Grupy PKP. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych Spółka podejmowała działania w celu ich egzekucji wysyłając wezwania do zapłaty, kierując sprawy do egzekucji komorniczej i do sądu.

(dowód: akta kontroli str. 525-535)

W latach 2010-2012 poprawiły się m.in. wskaźniki finansowe Spółki:

- rentowności netto sprzedaży z -14,36% do 3,67%
- płynności finansowej I stopnia (gotówkowa) z 1,61 do 3,67

A obniżyły nieznacznie min. wskaźniki:

- płynności finansowej II stopnia (szybka) z 4,63 do 4,40
- płynności finansowej III stopnia (bieżąca) z 4,65 do 4,60

(dowód: akta kontroli str. 310, 442, 510)

W badanym okresie [...].

²⁸ Przeterminowanie zobowiązań nie przekraczało 30 dni na koniec roku, wszystkie zobowiązania przeterminowane zostały uregulowane w pierwszych dniach roku następnego, powodem opóźnień w spłacie zobowiązań był system obiegu dokumentów, który został usprawniony.

Członkom Rady Nadzorczej nie wypłacano żadnych świadczeń związanych z odwołaniem przed końcem kadencji.

(dowód: akta kontroli str.536)

Sprawozdania finansowe były corocznie badane przez niezależnego biegłego rewidenta, który nie zgłaszał zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności sprawozdań finansowych za poszczególne lata, zwracał jednak uwagę, że kapitał własny Spółki w roku 2010 stanowił 44,7% kapitału zakładowego, w roku 2011 – 40,3%, a w roku 2012 – 42,3%. W związku z powyższym, na podstawie art. 233 Kodeksu spółek handlowych, Zgromadzenie Wspólników Spółki corocznie podejmowało decyzję o dalszym istnieniu Spółki²⁹.

Zgromadzenie Wspólników corocznie podejmowało uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Spółki, zatwierdzeniu sprawozdania z działalności Zarządu i Rady Nadzorczej, udzielenia absolutorium Członkom Zarządu i o pokryciu straty bilansowej netto z zysków przyszłych okresów.

(dowód: akta kontroli str. 262-263, 369-370, 463-464, 537-559, 562-595)

2.3 W ramach rocznych planów działalności Spółka realizowała m.in. szkolenia dla spółek Grupy PKP, jednak udział przychodów od spółek grupy PKP w przychodach ze sprzedaży produktów nie przekraczał 50% i wynosił: w 2010 r. 47,2% przychodów ze sprzedaży ogółem, w 2011 r. – 41,5% przychodów, a w 2012 r. – 41,9% ww. przychodów. W wyniku podejmowanych przez Spółkę działań (realizacji projektów z udziałem środków z UE, pozyskiwania klientów spoza Grupy PKP, opracowaniu nowych programów szkoleniowych zawodowych i menedżerskich), udział przychodów³⁰ od podmiotów nie będących w grupie PKP S.A wyniósł: 52,8% w roku 2010, 58,5% w roku 2011 i 58,1% w roku 2012.

(dowód: akta kontroli str. 278, 385, 489)

W planach rzeczowo finansowych, w objętym kontrolą okresie, [...].

(dowód: akta kontroli str. 964, 980)

2.4 W badanym okresie Spółka złożyła 6 wniosków o dofinansowanie projektów szkoleniowych ze środków unii Europejskiej (EFS). Dla pięciu projektów zostało przyznane dofinansowanie, w czterech przeprowadzony został audyt³¹, który wykazał, w jednym projekcie drobne uchybienia, a w dwóch projektach nieprawidłowości, które, w ocenie audytora, stwarzały ryzyko wstrzymania płatności. Nieprawidłowości polegały m.in. na: braku potwierdzeń sprawdzenia formalnego i rachunkowego w dokumentach finansowych, błędnie sporządzonych zestawieniach dotyczących nakładów pracy, niezbieżności od beneficjanta wymaganych dokumentów. [...].

(dowód: akta kontroli str. 560, 984)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewykonania zaplanowanych przychodów w roku 2010 oraz nie osiągnięcia planowanego zysku w latach 2010-2011.

W 2010 r. plan przychodów³² Spółka wykonała w wysokości 10 119,9 tys. zł tj. 69,7% planu (14 513,6 tys. zł). Nie uzyskała też zaplanowanego zysku na ten rok w wys. 105,4 tys. zł, ponosząc na koniec roku stratę w wys. 1 453 tys. zł. W roku 2011 Spółka zaplanowała zysk w wysokości 65,8 tys. zł, a poniosła stratę w wys. 926,5 tys. zł. Świadczy to zdaniem NIK o nierzetelnym planowaniu.

²⁹ Uchwała Wspólników z 9 marca 2011 r., Nr 2/2012 z 22 marca 2012 r. i Nr 8/2013 z 27 czerwca 2013 r.

³⁰ W przychodach ze sprzedaży i zrównanych z nimi.

³¹ Przeprowadzone przez firmy: AUDITIO Sp. z o.o., Agencję Usług Rachunkowych PROFIN Sp. z o.o. oraz UFIN Biuro Audytorskie i Rachunkowe Sp. z o.o. Grupa FINANS-SERWIS.

³² Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi.

Uwagi NIK dotyczą niezrealizowania wszystkich zaplanowanych działań Spółki, w objętym kontrolą okresie. Niepełna realizacja planu działalności spowodowana została, między innymi, rezygnacją Spółek Grupy PKP ze szkoleń oferowanych przez Spółkę.

NIK zwraca uwagę na stwierdzone przez firmę audytową nieprawidłowości przy realizacji projektów szkoleniowych dofinansowanych ze środków UE.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Działania w zakresie restrukturyzacji i przygotowania spółki do prywatyzacji, pozyskania od PKP S.A. składników mienia niezbędnego do prowadzenia działalności oraz zagospodarowania majątku zbudowanego.

3.1. W latach 2010-2013 Spółka, na wniosek Zgromadzenia Wspólników, w własnym zakresie opracowała plany naprawcze:

- „Program naprawczy Spółki Cs Szkolenie i Doradztwo Sp. z o.o. w Warszawie na lata 2011- 2013³³”, zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej nr 17/2010 z 14 grudnia 2010 r.

- „Kierunki Rozwoju – plan naprawczy Spółki CS Szkolenie i Doradztwo Sp. z o.o.” zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej nr 8/V/2012 z 23 lipca 2012 r.

[...].

Przed sporządzeniem planu naprawczego w roku 2012 Spółka zleciła wykonanie analizy działalności wraz z planem naprawczym Zespołowi Doradców Gospodarczych TOR (zlecenie opracowania Zespołowi Doradców Gospodarczych TOR wynikało z ustaleń z Zarządem PKP S.A.). Opracowanie³⁴ zawierało m.in. analizę możliwości i sposobów osiągnięcia rentowności przez Spółkę, symulację wyników finansowych do roku 2016, analizę dotyczącą likwidacji Spółki, jej prywatyzacji i połączenia z PKP PLK S.A.

(dowód: akta kontroli str. 6, 596-598, 599-649, 650-712, 713-777, 789-804)

Były Prezes Zarządu pan J. Czarnocki³⁵ wyjaśnił, że analiza TOR-u była podstawą do sporządzenia dokumentu „Kierunki rozwoju - plan naprawczy”, do którego Spółka została zobowiązana przez Zgromadzenie Wspólników, w związku z trudną sytuacją finansową. Celem dokonana analizy przez firmę zewnętrzną było założenie, iż analiza ta będzie zawierała obiektywną ocenę przyjętych przez Spółkę kierunków naprawczych i ewentualnie wskazywała inne, nie rozważane przez Spółkę, kierunki działalności. O zamówieniu analizy w firmie TOR zdecydowało jej doświadczenie i znajomość rynku kolejowego oraz spraw dotyczących szkoleń i bezpieczeństwa prowadzenia ruchu kolejowego.

W wyniku prowadzonych działań restrukturyzacyjnych przychody Spółki od roku 2010 wzrastały (z 10.119,93 tys. zł na koniec 2010 r. do 11.737,1 tys. zł na koniec 2012 r.) spadały koszty działalności operacyjnej (z 12.011,2 tys. zł w roku 2010 do 11.210,9 tys. zł w roku 2012), poprawiał się też wynik finansowy (z -1.453,7 tys. zł w 2010 r. do 431,2 tys. zł w roku 2012). Zatrudnienie w Spółce spadło ze 102 osób na koniec 2010 r. do 76 na koniec I półrocza 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 253, 536, 538, 571, 977-978)

³³ Plan uzupełniony 7 lutego 2011 r.

³⁴ Spółka zapłaciła wykonawcy kwotę 49,6 tys. zł.

³⁵ Pan J. Czarnocki był Prezesem Zarządu Spółki od 6 kwietnia 2006 r. do 31 lipca 2013 r.

3.2 W momencie utworzenia Spółka została wyposażona w majątek trwały w postaci ruchomości. Nie zostały przekazane Spółce wszystkie nieruchomości niezbędne do prowadzenia działalności. W umowie Spółki w § 8 pkt 3 zawarto zobowiązanie do przeniesienia przez Wspólnika³⁶ na Spółkę prawa użytkowania wieczystego gruntów i własności zlokalizowanych na nich budynków wchodzących w skład ośrodków szkoleniowych. W roku 2003 przeniesiono na Spółkę prawo użytkowania wieczystego ośrodka szkoleniowego we Wrocławiu³⁷ a w roku 2005 prawo użytkowania wieczystego ośrodka szkoleniowego w Katowicach³⁸. Do dnia zakończenia kontroli³⁹ PKP S.A. nie wniosła aportem do Spółki ośrodków w Warszawie i Krakowie⁴⁰. Ośrodki te są dzierżawione od PKP S.A. od dnia 29 czerwca 2001 r.

(dowód: akta kontroli str. 809-830, 831-836, 837-842, 843-866, 986-987)

Przez cały okres funkcjonowania Spółka wielokrotnie występowała do PKP S.A. o przeniesienie własności nieruchomości o uregulowanym stanie prawnym (ośrodek w Warszawie), również wszystkie opracowane plany naprawcze i strategie działalności, pozytywnie opiniowane przez Radę Nadzorczą i zatwierdzone przez Zgromadzenia Wspólników, zawierały zapisy o potrzebie przeniesienia własności ośrodków szkoleniowych na Spółkę lub ograniczeniu wysokości czynszu dzierżawnego. Podejmowane działania nie przyniosły efektów, a ponadto w roku 2007 Zgromadzenie Wspólników wykreśliło z umowy spółki zobowiązanie do przeniesienia własności ośrodków szkoleniowych na Spółkę⁴¹.

(dowód: akta kontroli str. 868, 870-885, 985)

Dyrektor Zarządzający ds. Prywatyzacji i Nadzoru Właścicielskiego w PKP S.A. Pan J. Leonkiewicz wyjaśnił, że „PKP S.A., działająca nie tylko jako Wspólnik, ale również jako podmiot prawa handlowego, podejmuje decyzje gospodarcze, kierując się ich ekonomicznym uzasadnieniem. Decyzje w zakresie inwestycji kapitałowych (a do takich należy m.in. wnoszenie nieruchomości do spółek) były i są podejmowane z uwzględnieniem spodziewanego zwrotu z zainwestowanego kapitału. W przypadku inwestycji w Spółkę CS, gwarancji takich nie było, bowiem Spółka od początku istnienia, w kolejnych latach obrotowych, generowała stratę na działalności podstawowej, a skumulowana strata netto na koniec 2012 r. wyniosła 12,4 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 146)

W okresie objętym kontrolą w Spółce nie przeprowadzono kontroli wewnętrznych lub audytów dotyczących jej funkcjonowania. Corocznie biegli rewidenci dokonywali oceny sprawozdania finansowego. Nadzór nad Spółką sprawowała Rada Nadzorcza i Zgromadzenie Wspólników zgodnie z zasadami określonymi w umowie Spółki. Zarząd Spółki cyklicznie przedstawiał na posiedzeniach Rady Nadzorczej informację o sytuacji Spółki oraz o realizacji wdrażanych programów naprawczych. W Spółce nie ma komórki do której zadań należałoby przeprowadzanie kontroli wewnętrznej, a ewentualne kontrole są przeprowadzane przez wskazane komórki funkcjonalne lub poszczególnych pracowników na zlecenie Zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 562-595, 798-804, 902-920, 983)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³⁶ Przedsiębiorstwo Państwowe PKP

³⁷ Repertorium A 8062/2003 z 4 czerwca 2003 r.

³⁸ Repertorium A 7561/2005 z 20 września 2005 r.

³⁹ 20 grudnia 2013 r.

⁴⁰ Stan prawny ośrodka w Krakowie jest nieuregulowany

⁴¹ Repertorium A 10805/2007 z 26 lipca 2007 r. Uchwała nr 1 Zgromadzenia Wspólników

Uwagi dotyczące badanej działalności

W objętym kontrolą okresie nie przeprowadzono kontroli dotyczącej realizacji zadań wynikających ze Strategii Spółki, realizacji planów rzeczowych i finansowych, pozyskiwania i wykorzystywania środków finansowych z Unii Europejskiej. Zdaniem NIK wymienione wyżej obszary, istotne dla działalności Spółki, winny być poddawane, wobec braku w Spółce komórki kontroli wewnętrznej i audytora, kontroli na zlecenie Zarządu Spółki przez wskazanych pracowników. Potrzebę taką potwierdzają wyniki audytu realizacji projektów z EFS-u.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴², wnosi o:

1. Kontynuowanie działań restrukturyzacyjnych w celu poprawy sytuacji finansowej Spółki.
2. Rzetelne planowanie przychodów i wyników finansowych Spółki.
3. Opracowanie procedur w sprawie dokonywania zakupów przez Spółkę.
4. Objęcie kontrolą realizację zadań wynikających ze Strategii Spółki, realizacji planów rzeczowych i finansowych, pozyskiwania i wykorzystywania środków finansowych z Unii Europejskiej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia stycznia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

⁴² Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Kontroler
Rafał Sowa
Specjalista k.p.

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis